

Vyčíslitelnost a složitost 2005/2006

Domácí úloha 3

Zbyněk Křivka
krivka@fit.vutbr.cz, kancelář C48

Domácí úloha č. 3

- 3.1) a) Uveďte příklad věty patřící do jazyka definovaného problémem zastavení L_F (slajdy 22–23) a příklad věty nepatřící do tohoto jazyka.
b) Lze sestavit Turingův stroj rozhodující tento jazyk L_F a proč?
c) Uveďte praktický důsledek odpovědi z bodu b).

V případě hlubšího zájmu:

http://en.wikipedia.org/wiki/Halting_problem

- 3.2) Mějme abecedu A , posloupnost všech unárních primitivně rekurzivních funkcí $f_0, f_1, \dots, f_n, \dots$ nad A a nechť je zadána unární funkce $f: A^* \rightarrow A^*$ takto:

$$f(x) = \begin{cases} f_n(a^n) a & \text{jestliže } x = a^n \in \{a\}^*; \\ \varepsilon & \text{jinak,} \end{cases}$$

kde $a \in A$. Je f primitivně rekurzivní? Dokažte.

Nápověda: a^n je n -tá mocnina řetězce a . Důkaz lze elegantně vést sporem.

- 3.3) a) Dokažte, že funkce počítající libovolný prvek Fibonacciho posloupnosti (viz fig. 1) je primitivně rekurzivní.
b) Ukažte, že umocňování přirozených čísel je také primitivně rekurzivní funkce.

$$F_n := F(n) := \begin{cases} 0 & \text{if } n = 0; \\ 1 & \text{if } n = 1; \\ F(n-1) + F(n-2) & \text{if } n > 1. \end{cases}$$

Fig. 1: DÚ 3.3: Výpočet n -tého prvku Fibonacciho posloupnosti

- 3.4) Mějme parciálně rekurzivní funkce f, g a primitivně rekurzivní funkce p, q . Jsou následující funkce h_a, h_b, h_c, h_d a h_e Turingovsky vyčíslitelné? Svě odpovědi zdůvodněte.

$$a) h_a(x) = \begin{cases} f(x): & \text{jestliže je } f(x) \text{ definovaná;} \\ g(x): & \text{jestliže je } g(x) \text{ definovaná a } f(x) \text{ není definovaná;} \\ \text{ndef.}: & \text{jestliže není definována ani } f(x) \text{ ani } g(x). \end{cases}$$

- b) h_b je def. pro ty hodnoty, pro které je definována alespoň jedna z funkcí f a g .
c) h_c je definována pro ty hodnoty, pro které je definována funkce f a zároveň i g .
d) $h_d = p^q$.
e) h_e : Modifikujte příklad a) tak, že f a g budou primitivně rekurzivní funkce.

Doplňkový příklad

Doplňkový příklad nemá vliv na bodové hodnocení úlohy, ale může sloužit jako náhradní příklad, v případě vynechání jednoho z příkladů. Pokud si nejste jisti, zda danou problematiku dostatečně ovládáte, tak si jej určitě zkuste vyřešit.

“Tiskový problém” pro Turingův stroj M a nějaký symbol jeho páskové abecedy x je problém určení, zda pro nějaký vstupní řetězec w provede stroj M při přijímání řetězce w alespoň jeden zápis symbolu x na pásku. Je tento problém rozhodnutelný? Zdůvodněte.

Pokyny k odevzdání

Termín odevzdání: 7. 11. 2005

Domácí úlohu vypracovávají studenti samostatně a je ohodnocena nejvýše jedním bodem. Odevzdávána je cvičícímu nebo přednášejícímu nejpozději těsně před začátkem demonstračního cvičení, kde budou diskutovány výsledky a správný postup řešení úloh.